

ПАМ'ЯТЬ

ПАВЛО ПАВЛОВИЧ ЧУЧКА (22.02.1928—10.12.2016)

10 грудня 2016 р. відійшов у вічність Павло Павлович Чучка, доктор філологічних наук, професор Ужгородського національного університету, талановитий учений, громадський діяч, яскрава постать не лише в українському, а й у слов'янському мовознавстві.

П.П. Чучка народився в мальовничому селі Баранинці Ужгородського району Закарпатської області в багатодітній сім'ї сільського нотаря. Початкову освіту здобув у рідному селі, потім навчався з відмінними успіхами в Ужгородській реальній гімназії та в Ужгородській СШ № 1.

1952 року закінчив навчання на філологічному факультеті Ужгородського університету. Один рік учителював у середній школі смт Буштина. Потім навчався в аспірантурі Київського університету.

Кандидатську дисертацію «Українські говірки околиці Ужгорода» захистив 1959 року, а докторську «Антропонімія Закарпаття» — 1970 року в Києві (видана окремою книгою 2008 року).

Від 1954 року — викладач Ужгородського університету. З 1971 року — доктор філологічних наук, професор.

1976 року засновує кафедру загального та слов'янського мовознавства, а через двадцять років очолює створену ним кафедру словацької філології, яка завдяки спільним зусиллям стала науковим центром, визнаним в Україні та за кордоном. Понад півстоліття працював в університеті. На високому професійному рівні проводив заняття з двадцяти програмових навчальних дисциплін з українського, словацького, слов'янського та загального мовознавства.

Як досвідченому та відповідальному вченому Павлу Павловичу двічі доручали працювати деканом філологічного факультету УжНУ.

Під його науковим керівництвом 17 аспірантів захистили кандидатські, а двоє докторантів — докторські дисертації. Нині всі вони працюють у престижних вузах України, Словаччини та Хорватії.

Домінантами наукової творчості вченого стали українська та слов'янська діалектологія, історія мови й ономастика. Павло Чучка досліджував українські говори, антропонімію, мову пам'яток, у тому числі й Королівського Євангелія, контакти української мови з її сусідами. Був одним із укладачів і редакторів «Угорсько-українського словника» (1960), співавтором кількох підручників з української мови для шкіл з угорською мовою навчання, діалектологічного питальника, рецензентом багатьох словників, вузівських підручників і посібників з української мови та слов'янської філології. Павло Павлович є автором першого в Україні навчального посібника у двох частинах «Вступ до слов'янської філології», (1983, 1989). Став співавтором фундаментальної праці «Історія української мови. Лексика і фразеологія» (1983), одним із авторів двотомної енциклопедії «Слов'янська ономастика» (2002). Згодом став заслуженим діячем науки і техніки України (1993), нагороджений орденом «За інтелектуальну відвагу» (2005) та численними грамотами і дипломами.

Потужною є ономастична спадщина професора. Найбільшим науковим дослідженням професора П.П. Чучки стала монографія «Прізвища закарпатських українців. Історико-етимологічний словник» (2005) обсягом 704 сторінки. Словник охоплює і пояснює близько 12 тисяч прізвищ корінних закарпатців, їх правопис, вимову і відмінювання, а головне — географію побутування, історію та етимологію кожного з них.

Однак, на думку автора, більш вагомим здобутком у його науковому доробку стала праця «Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник» (2011) обсягом 432 сторінки. У словнику розглядаються часові та просторові рамки функціонування найдавніших імен українців, їх первісна семантика, морфемна структура і стилістичні можливості з метою подальшої реабілітації давньоукраїнської іменної спадщини.

Протягом останніх років Павло Павлович завзято працював над укладанням діалектного словника говірок Ужанщини, рукопис якого охоплює понад 50000 місцевих слів, що й зараз побу-

тують на території рідних Баранинців та чотирьох сусідніх сіл. Сподіваємося, що ця лексикографічна праця, завдяки зусиллям молодих учених, буде належно доопрацьована, щоб стати справжнім науковим здобутком у золотому фонді української діалектології.

Вся ця творча спадщина є результатом багаторічної клопіткої праці видатного вченого-поліглота, яка отримала широке визнання не лише серед наукової еліти, а і з-поміж численних шанувальників рідного слова.

Наше суспільство втратило досвідченого і висококваліфікованого мовознавця, мудрого керівника, авторитетну Людину з великої літери.

Павло Павлович завжди вирізнявся своєю шляхетністю та інтелігентністю, доброзичливим гумором, безмежною любов'ю до народної пісні та надзвичайною працелюбністю. Він постійно спрямовував зусилля для допомоги своїм землякам, ніколи не відмовляв у проханні чи зверненні молодих учених, завжди умів поєднувати серйозне із жартівливим. Тому всі, хто знав Павла Павловича, любили і поважали його за чуйне ставлення до людей, велику душевну щедрість, глибоку мудрість і життєдайний оптимізм.

Світла пам'ять про Павла Павловича Чучку завжди пламенітиме в люблячих серцях рідних, колег, вихованців, аспірантів.

Анжеліка Обручар